

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره یازدهم - سال اول

تاریخ چاپ ۱۳۹۹/۹/۲۵

شماره چاپ ۳۸۳

شماره ثبت ۲۹۸

یک شوری

طرح تغییر ساعت رسمی کشور

کمیسیون‌های ارجاعی

اصلی:	اجتماعی
فرعی:	اقتصادی - امنیت - انرژی

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۲۹ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

بیش از یکصد سال از آغاز تغییر ساعت در دنیا سپری شده است و با مطالعه آثار این طرح کشورها در تداوم اجرای این طرح باز اندیشی کرده‌اند که در این میان می‌توان به کشورهای آلمان، انگلستان، فنلاند، سوئد و برخی دیگر از کشورهای عضو اتحادیه اروپا اشاره کرد و مهم ترین دلیل آنها آثار سوء تغییر ساعت بر سلامتی مردم است که ناشی از تغییر زمان خواب شهروندان و لزوم تطابق آن با زمان خورشید است در کشور ما علاوه بر این دلایل تفاوت اوقات شرعی و ساعت رسمی نیز مشکلاتی ایجاد کرده است بنابراین این طرح با هدف بازگشت ساعات رسمی به حالت قبل از تغییر آن تقدیم مجلس می‌گردد لذا طرح ذیل تقدیم می‌شود:

ابوالفضل ابوترابی - ابراهیم رضائی - سیدناصر موسوی لارگانی - جلال محمودزاده - سمیه رفیعی - کمال حسین پور - محمد صالح جوکار - نصراله پژمان‌فر - شهباز حسن پوریگلری - صدیف بدری - علی اصغر عنابستانی - پرویز اوسطی - جواد کریمی قدوسی - حسین امامی‌راد - محمد مهدی فروردین - رحیم زارع - سید علی یزدی خواه - محمد حسین فرهنگی - احسان ارکانی - سید کریم حسینی - سید کاظم دلخوش اباتری - بهروز مجبی نجم آبادی - سید احمد رسولی نژاد - جلال رشیدی کوچی - هاجر چنارانی - فریدون حسنونند - حسینعلی حاجی دلگانی - علی خضریان - محمد تقی نقدعلی

عنوان طرح:

تغییر ساعت رسمی کشور

ماده واحده - قانون تغییر ساعت رسمی کشور مصوب سی و یکم مرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی نسخ می‌گردد و ساعت رسمی کشور به قبل از این قانون بر می‌گردد.

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح

قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین در مورد طرح تغییر ساعت رسمی کشور

تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

- ۱- سابقه تقدیم: ماده ۱۳۰ قبلاً تقدیم نگردیده است
- کمیون در قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک با: سخن
- با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)
- پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی
- با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان
- مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد می باشد

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

- رعایت شده است. رعایت شده است (با نظر کارشناسی) رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.
- در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی)

الف- ماده ۱۳۱-

- اول- حداقل امضا لازم (۱۵ نفر) دارد ندارد
- دوم- موضوع و عنوان مشخص دارد ندارد
- سوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد ندارد
- چهارم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد ندارد

ب- ماده ۱۳۸-

- طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان مواد متعدد ماده واحده
- بیش از یک موضوع نمی باشد. می باشد.
- مواجهه با ایراد می باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

- طرح تقدیمی با قانون اساسی به طور کلی مغایرت ندارد.
- دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

- طرح تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.
- دارد. اصول مغایر به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

- طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.
- دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

- الف- ماده ۱۴۰- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
- نشده است. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.
- ب- ماده ۱۸۱- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود.
- می شود.
- و نیاز به ۲/۳ رای نمایندگان ندارد.
- دارد.

تعداد سه برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل تدوین قوانین

- ۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
- دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

در رابطه با طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی: الف- ضوابط شکلی

۱. پیشنهاد می‌شود عنوان طرح به «نسخ قانون تغییر ساعت رسمی کشور» اصلاح شود.

۲. در متن طرح عبارت «و ساعت رسمی کشور به قبل از این قانون برمی‌گردد» زائد است، چون با نسخ قانون مذکور و از بین رفتن حکم آن قانون، ساعت رسمی کشور خودبه‌خود به حالت قبل می‌گردد و نیازی به تصریح این امر نیست.

ب- مطالعه تطبیقی موضوع تغییر ساعت در کشورها

۱. مقدمه و تاریخچه

در بسیاری از کشورها در مواقع مشخصی از سال ساعت رسمی کشور تغییر می‌کند و به عقب یا جلو کشیده می‌شود. تغییر ساعت تابستانی (DST) در منطقه‌های زمانی مختلف در ابتدای بهار هر سال انجام و در ابتدای پاییز نیز ساعت به حالت عادی بازگردانده می‌شود. این کار باعث انتقال یک ساعت از زمانی که نور روز وجود دارد، از عصر به صبح می‌شود.

ایده ابتدایی این تغییر در دوران مدرن در سال ۱۸۹۵ توسط جرج ورنون هادسون مطرح شد و برای اولین بار در زمان جنگ جهانی اول به اجرا درآمد. ویلیام ویلت انگلیسی، یکی از اولین کسانی بود که ایده ساعت تابستانی و زمستانی را سال ۱۹۰۷ مطرح کرد. پس از آن سال ۱۹۱۶ اواخر جنگ جهانی اول، این ایده به دست بنجامین فرانکلین مخترع و سیاست مدار آمریکایی ترویج شد. تغییر ساعت رسمی برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی، برای اولین بار در سال ۱۹۱۶ در کشور آلمان عملی شد. بعداً برخی دیگر از کشورها از جمله آمریکا، انگلستان، و برخی از کشورهای اروپایی نیز دست به اقدام مشابهی زدند. اکنون ۷۷ کشور جهان با استفاده از این تکنیک، ساعات رسمی خود را تنظیم می‌کنند.

۲- مزایای تغییر ساعت و دلایل موافقان

• کاهش مصرف انرژی: ایده اصلی تغییر ساعت برای استفاده بهینه از انرژی به ۲۰۰ سال قبل می‌رسد؛ البته تا قبل از جنگ اول جهانی چندان جدی گرفته نشد. کاهش ذخایر زغال‌سنگ در سراسر اروپا، آلمان و متحدانش شامل اتریش و مجارستان را وادار کرد تا در سال ۱۹۱۶ برای صرفه‌جویی در مصرف انرژی زمان روز را افزایش دهند و در مدت کوتاهی، سایر کشورها نیز به این جریان پیوستند. انگلستان نیز از ماه مه ۱۹۱۶ تا به امروز این قانون را اجرا می‌کند. نکته قابل توجه اینکه بسیاری از کشورها از سال ۱۹۱۸ اجرای آن را کنار گذاشتند و پس از بحران دهه هفتاد میلادی تغییر ساعت رسمی از سر گرفته شد.

• بهره‌برداری از زمان: یکی از اهداف تغییر ساعت استفاده بیشتر از روشنایی روز است؛ زیرا وقتی ساعت‌ها در ابتدای پاییز یک ساعت به عقب کشیده می‌شوند، یک ساعت از عصر به صبح اضافه می‌شود و در عمل، برای بسیاری از مردم مفیدتر است. البته عکس این موضوع در بهار اتفاق می‌افتد. استفاده بیشتر از روشنایی روز به‌ویژه در فاصله بین بهار و پاییز، باعث افزوده شدن یک ساعت به زمان عصر می‌شود.

• تأثیر بر سلامت: بانوجه به افزایش زمان قرارگیری مردم در فصل تابستان در معرض نور آفتاب باعث افزایش جذب ویتامین D می‌شود.

• کاهش جرم و جنایت: بحث تغییر ساعت تابستانی وقوع جرم و جنایت را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ بدین صورت که افزایش طول روز در بهار باعث کاهش وقوع جرم می‌شود. در دهه ۱۹۷۰ انجام یک تحقیق در واشنگتن نشان داد با تغییر ساعت میزان ارتکاب جرایم ۱۰ تا ۱۳ درصد کاهش می‌یابد.

۳- معایب تغییر ساعت و دلایل مخالفان

• تأثیر بر کاهش انرژی: امروزه شیوه‌های گرمایش و سرمایش مدرن تا حدود زیادی متفاوت است و به همین دلیل تحقیق در مورد چگونگی تأثیر این شیوه بر مصرف انرژی اغلب دقیق نیست. طرفداران قانون تغییر ساعت اعتقاد دارند که این کار به نفع میزان مصرف انرژی است اما پژوهش ۱۱ سال پیش دانشگاه سانتاباریا کالیفرنیا نشان داد که این تصور غلط است. منتقدان بر این باورند درباره ذخیره انرژی بزرگنمایی می‌شود زیرا این کار حتی مواقعی موجب افزایش مصرف نیز می‌شود. مثلاً استفاده بیشتر از تهویه، افزایش مصرف را در پی دارد. تحقیقی در استرالیا نشان داد در سال ۲۰۰۰ مصرف نه تنها کاهش نیافت بلکه با افزایش نیز همراه بود.

• تأثیر بر سلامت: منتقدان تغییر ساعت اظهار کرده‌اند که تغییر در ریتم شبانه‌روزی ساعت‌های خواب و بیداری، تأثیر منفی بر سلامت افراد دارد. بنیاد ملی خواب آمریکا هم اعلام کرد که تغییر ساعت‌ها موجب افت ۴۰ دقیقه‌ای خواب شهروندان است و تأثیر مخرب بر سلامتی آنها دارد. نتایج مطالعه‌های انجام شده نشان می‌دهد که خطر وقوع حمله قلبی در سه روز اول هفته پس از تغییر ساعت در بهار بیشتر است. همچنین در نتیجه مطالعه این مسئله را نیز عنوان می‌کنند که تغییر ساعت در شروع پاییز باعث افزایش یک ساعت در زمان خواب مردم نمی‌شود، ولی کشیده شدن ساعت به جلو در بهار تأثیرهای منفی در هفته‌های آتی پس از تغییر ساعت رسمی به دنبال دارد.

• افزایش تصادفات: زمانی که در پاییز ساعت‌ها به عقب کشیده می‌شوند، به این ترتیب بخش اعظمی از ساعت اوج رانندگی در تاریکی انجام می‌شود. همچنین، بسیاری از تصادفات در ترافیک عصرگاهی اتفاق می‌افتند. همچنین، نتایج بررسی‌ها نشان داده است که عقب کشیده شدن ساعت باعث افزایش میزان تصادفات رانندگی می‌شود. به همین دلیل انجمن پیشگیری از تصادفات رانندگی انگلیس پیشنهاد کرده است تا تغییر ساعت رسمی در بریتانیا متوقف شود. همچنین بر اساس تحقیقات انجام شده در آمریکا تغییر ساعت در روز اول پس از تغییر بهار و پاییز به طور معنی داری در تصادفات های خطرناک تأثیر دارد.

۴. مواجهه برخی کشورهای مختلف با موضوع تغییر ساعت

اتحادیه اروپا:

اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۱ از همه کشورهای عضو خواست که برای صرفه‌جویی در زمان، ساعت رسمی خود را در آخرین یکشنبه مارس یک ساعت به جلو ببرند و در آخرین یکشنبه اکتبر به عقب برگردانند. اما اتحادیه اروپا در جلسه ۲۶ مارس ۲۰۱۹ خود با اکثریت قاطع نمایندگان پارلمان اروپا که البته انگلستان و ایرلند مخالف این مصوبه بودند، به کشورهای عضو فرصت دادند که تا آوریل ۲۰۲۱ (فروردین / اردیبهشت ۱۴۰۰) در مورد تداوم یا پایان تغییر ساعت‌ها در محدوده جغرافیایی خود تصمیم‌گیری کنند. با توجه به مصوبه اخیر پارلمان اروپا، مبنی بر لزوم بررسی تأثیر ابعاد انسانی اجرای قانون بهره‌گیری حداکثری از نور خورشید، جرعه تغییر این قانون از سوی برخی کشورهای اروپای شرقی، از جمله لیتوانی، زده شد.

ترکیه:

بر اساس تصویب کابینه دولت که در روزنامه رسمی کشور منتشر شد، ساعت رسمی کشور که در فصل بهار و تابستان ساعت رسمی کشور یک ساعت به جلو کشیده می‌شد تا ساعات بیشتری از روز با ساعات کاری هم‌خوانی داشته باشد، و از سوی دیگر ساعات کم‌تری از روز نیاز به مصرف انرژی برای تامین روشنایی وجود داشته باشد، برای همیشه مبنای ساعت کشور است.

روسیه

روسیه از سال ۲۰۱۱ اجرای قانون ساعت تابستانی را متوقف کرد، ولی این کار باعث تاریکی هوا در نیم‌روز در بعضی

عرض‌های جغرافیایی شد. در نتیجه، از سال ۲۰۱۴ اجرای تغییر ساعت تابستانی از سر گرفته شد. با تصمیم جدید مجلس نمایندگان روسیه (دوما)، ساعت رسمی این کشور، مانند بسیاری از کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی از نیمه شب بیست و ششم اکتبر، یک ساعت به عقب کشیده می‌شود. دوما تاکید کرده که این قانون قطعی بوده و این آخرین بار است که در روسیه، ساعت رسمی تغییر می‌کند.

۵. جمع بندی

بررسی‌ها نشان می‌دهد که ۶۸٪ کشورهای جهان از قانون جلو و عقب رفتن ساعت تبعیت نمی‌کنند و بدین ترتیب زندگی روزمره ۸۰٪ جمعیت جهان شامل این قانون نمی‌شود. بیشترین گستره جغرافیایی این قانون در اروپا و ایالات متحده آمریکا و کانادا است. در آسیا به جز ایران کمتر کشوری این قانون را اجرا می‌کند و کشورهای همچون چین، ژاپن و کره جنوبی آن را اجرا نمی‌کنند. در قاره آفریقا و آمریکای جنوبی و استرالیا نیز این قانون با پراکندگی بالایی اجرا می‌شود. بسیاری از کشورهای اسلامی نیز قانون صرفه‌جویی در زمان نور روز را در ماه رمضان اجرا نمی‌کنند، زیرا این کار باعث تعویق زمان افطار و صرف شام می‌شود. مراکش این قانون را در زمان روزه‌داری به حالت تعلیق در می‌آورد، در حالی که ایران در طول رمضان نیز اجرای قانون تغییر ساعت را متوقف نمی‌کند. به نظر می‌رسد با توجه به مزایا و معایب و موافقان و مخالفانی که موضوع تغییر ساعت دارد، قبل از هرگونه تصمیم‌گیری در این خصوص لازم است به صورت دقیق و از لحاظ علمی و میدانی جوانب امر بررسی شود و براساس نتایج به دست آمده تصمیم مناسب اتخاذ گردد.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱. در اجرای بند (۱):

- الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض
- وجود ندارد
- وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.
- ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط
- وجود ندارد
- وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲. در اجرای بند (۳):

- با عنایت به بررسی‌های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع
- لازم است.
- لازم نیست.

تعداد دو برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

--

ب - سوابق قانونی

<p>سوابق به شرح زیر تقدیم می گردد :</p> <p>عنوان قانون: قانون تعطیلی روز شهادت امام هشتم (ع) مصوب: ۱۳۷۷/۰۳/۲۷</p> <p>بخش های قانون: ماده واحده** ماده واحده- تبصره</p> <p>عنوان قانون: قانون راجع به تعطیل روز ملی شدن صنعت نفت مصوب: ۱۳۷۸/۰۸/۱۸</p> <p>بخش های قانون: همه متن</p> <p>عنوان قانون: موافقت با تعطیل مدارس خاص کلیمیان در روزهای شنبه مصوب: ۱۳۶۸/۱۲/۰۸</p> <p>بخش های قانون: همه متن</p> <p>عنوان قانون: قانون مدیریت خدمات کشوری -- منقح ۱۳۹۹/۸/۲۷ مصوب: ۱۳۸۶/۰۷/۰۸</p> <p>بخش های قانون: فصل دوازدهم -- ماده ۸۷ -</p> <p>عنوان قانون: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸/۰۹/۱۲ همه پرسی -- منقح ۱۳۹۶/۱۰/۱۳ مصوب: ۱۳۵۸/۰۹/۱۲</p> <p>بخش های قانون: همه متن</p> <p>عنوان قانون: قانون کار -- منقح ۱۳۹۶/۱۰/۲۶ مصوب: ۱۳۶۹/۰۸/۲۹</p> <p>بخش های قانون: فصل سوم-مبحث سوم-ماده ۶۲** فصل سوم-مبحث سوم-ماده ۶۳</p> <p>عنوان قانون: قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور مصوب -- منقح ۱۳۹۶/۱۱/۰۵ مصوب: ۱۳۹۵/۱۱/۱۰</p> <p>بخش های قانون: ماده ۳۷** ماده ۳۷- ح</p>
--

عنوان قانون: لایحه قانونی تعیین تعطیلات رسمی کشور-- منقح ۱۳۹۶/۱۲/۲۷ مصوب: ۱۳۵۹/۰۴/۰۸

بخش های قانون: - لایحه قانونی تعیین تعطیلات رسمی کشور مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۰۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی** لایحه قانونی تعیین تعطیلات رسمی کشور مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۰۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی- ماده ۱** لایحه قانونی تعیین تعطیلات رسمی کشور مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۰۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی- ماده ۲** لایحه قانونی تعیین تعطیلات رسمی کشور مصوب ۱۳۵۹/۰۴/۰۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی- ماده ۳

عنوان قانون: قانون نحوه حفظ آثار و یاد حضرت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه مصوب ۱۳۶۸/۰۸/۱۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی-- ۱۳۹۸/۶/۲۵ مصوب: ۱۳۶۸/۰۸/۱۴

بخش های قانون: - ماده ۷